

مورد بررسی و آزادسازی منابع بلوکه شده ارزی کشور، روند سعودی نرخ برابری دلار در مقابل ریال را معکوس نمود.

در سال مورد بررسی، ضریب تغییرات تمامی اسعار عمده بجز پوند بریتانیا و یکصدین ژاپن در بازار غیر رسمی نسبت به سال قبل از آن کاهش یافت و با برقراری ثبات نسبی در بازار غیر رسمی و افزایش تدریجی نرخ دلار و یورو در بازار رسمی، شکاف نسبی متوسط نرخ ارزهای مذکور در دو بازار بین بانکی و آزاد کاهش یافت. قیمت قطعات مختلف سکه طلا نیز به واسطه کاهش بهای هر اونس طلا در بازارهای جهانی، در مقایسه با سال قبل از آن کاهش یافت.

۱۴-۱- بازار بین‌المللی اسعار عمده

در سال ۱۳۹۴، فدرال رزرو در پی بهبود بازار کار کشور آمریکا و بروز نشانه‌های افزایش نرخ تورم در این کشور، نرخ بهره کلیدی را ۰/۲۵ واحد درصد افزایش داد، ولی بانک مرکزی اروپا و بانک مرکزی ژاپن در همین سال، نرخ بهره کلیدی را به ترتیب ۰/۰۵ و ۰/۱۰ واحد درصد کاهش دادند. در این سال نرخ بهره کلیدی در کشورهای بریتانیا و سوئیس تغییری نداشت.

(درصد) جدول ۱۴-۱- نرخ بهره کلیدی کشورهای عمده صنعتی

تغییرات (واحد درصد)	پایان سال			
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۰/۲۵	۰/۵۰	۰/۲۵	۰/۲۵	آمریکا
-۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۵	۰/۲۵	حوزه یورو
۰/۰۰	۰/۵۰	۰/۵۰	۰/۵۰	بریتانیا
-۰/۱۰	-۰/۱۰	۰/۰۰	۰/۰۰	ژاپن
۰/۰۰	-۰/۷۵	-۰/۷۵	۰/۰۰	سوئیس

www.Tradingeconomics.com

در سال ۱۳۹۴، نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل سایر اسعار عمده نسبت به سال قبل از آن افزایش یافت. تغییرات نرخ‌های برابری مذکور عمدتاً تحت تاثیر وضعیت اقتصادی و تفاوت در سیاست‌گذاری پولی کشور آمریکا و سایر حوزه‌های انتشار اسعار عمده بود. پس از توقف اجرای سیاست خرید دارایی‌ها (سیاست تسهیل مقداری^(۱)) در سال ۱۳۹۳، فدرال رزرو آمریکا در پی بروز نشانه‌های رونق در اقتصاد این کشور، نرخ بهره کلیدی را در آذر ماه ۱۳۹۴ افزایش داد. در مقابل، بانک مرکزی اروپا^(۲) با معرفی بسته جدید محرک پولی در اواخر سال ۱۳۹۳، به تداوم اجرای سیاست تسهیل مقداری در سال ۱۳۹۴ پرداخت. همچنین در این سال، قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی تحت تاثیر افزایش شاخص دلار^(۳) در سطح بین‌المللی، کاهش پیدا کرد.

در این سال تغییرات شاخص دلار در سطح بین‌المللی و روند اجرایی شدن برجام از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر متوسط نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال در بازارهای داخلی بودند. متوسط نرخ برابری دلار در مقابل ریال در بازار غیر رسمی متأثر از افزایش ارزش دلار در بازارهای جهانی، در مقطعی از سال روند سعودی طی کرد. با این حال، اجرایی شدن برجام در اواخر سال

۱- Quantitative Easing

۲- European Central Bank (ECB)

۳- شاخص دلار، میانگین وزنی هندسی نرخ برابری دلار در مقابل سبدهی از اسعار خارجی شامل یورو (۵۷/۱۶٪)، ین ژاپن (۱۳/۶٪)، پوند انگلیس (۱۱/۹٪)، دلار کانادا (۹/۱۱٪)، کرون سوئد (۴/۲٪) و فرانک سوئیس (۳/۶٪) می‌باشد که حوزه‌های انتشاردهنده اسعار مذکور، شرکای عمده تجاری ایالات متحده آمریکا هستند.

جدول ۱۴-۳- متوسط قیمت هر اونس طلا در بازار فلزات گرانبهای لندن (دلار)

درصد تغییر		سال		
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲
-۸/۱	-۶/۳	۱۱۴۹/۱	۱۲۵۰/۹	۱۳۳۴/۶

www.Kitco.com

۱۴-۳- بررسی تحولات بازار ارز کشور

۱۴-۳-۱- رابطه برابری ریال با اسعار عمده

در سال ۱۳۹۴، رابطه برابری دلار با ریال عمدتاً تحت تاثیر تغییرات شاخص دلار در سطح بین‌المللی و روند اجرایی شدن برجام قرار گرفت. در این سال هر دلار آمریکا در بازار بین‌بانکی با نرخ متوسط ۲۹۵۸۰ ریال معامله شد. در همین بازار، متوسط نرخ دلار آمریکا در مقابل ریال با ۱۱/۶ درصد تغییر، بیشترین افزایش و یک‌صدین ژاپن با ۱/۲ درصد تغییر، کمترین افزایش را نسبت به سال قبل از آن داشتند. متوسط نرخ برابری یورو در مقابل ریال در بازار بین‌بانکی در سال مزبور ۳/۵ درصد کاهش پیدا کرد.

بررسی ضریب تغییرات^(۱) اسعار عمده در بازار بین‌بانکی نشان می‌دهد که نوسان نرخ برابری اسعار عمده بجز پوند بریتانیا در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل از آن کاهش یافته است. بیشترین و کمترین ضریب تغییرات در این سال به ترتیب مربوط به نرخ برابری یک‌صدین ژاپن و فرانک سوئیس در مقابل ریال بود.

در بازار غیر رسمی، متوسط نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال، از اواسط سال ۱۳۹۴ روند صعودی طی کرد که از مهم‌ترین دلایل آن می‌توان به افزایش شاخص دلار در سطح بین‌المللی و روند نزولی قیمت نفت و به دنبال آن انتظار تضعیف سمت عرضه ارز در این دوره اشاره کرد. از اواخر دی ماه این سال، افزایش انتظارات خوش‌بینانه در مورد اجرایی شدن برجام و کاهش

در سال ۱۳۹۴، کاهش فشارهای تورمی به دنبال افت قیمت نفت، بهبود بخش مسکن، بهبود بودجه خانوار و افزایش مخارج مصرفی بخش خصوصی در آمریکا، از عوامل تاثیرگذار بر نرخ رشد اقتصادی مثبت آمریکا نسبت به سال قبل از آن بود. با معرفی بسته جدید محرک پولی توسط بانک مرکزی اروپا در اواخر سال ۱۳۹۳، روند کاهشی نرخ برابری یورو در مقابل دلار، که از ابتدای سال مذکور بر اثر چشم‌انداز رشد اقتصادی ضعیف حوزه یورو آغاز شده بود، در اوایل سال ۱۳۹۴ تداوم یافت و این موضوع در کنار بهبود وضعیت اقتصادی آمریکا و افزایش نرخ بهره کلیدی در این کشور، منجر به افزایش ۱۵/۱ درصدی نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل یورو در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل از آن شد. در همین سال، نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل فرانک سوئیس، پوند بریتانیا و یک‌صدین ژاپن به ترتیب ۴/۸، ۷/۰ و ۱۰/۰ درصد افزایش پیدا کرد.

جدول ۱۴-۲- متوسط نرخ برابری هر دلار آمریکا با ارزهای عمده در بازار لندن

درصد تغییر		سال			
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۱۵/۱	۵/۴	۰/۹۱	۰/۷۹	۰/۷۵	یورو
۷/۰	-۱/۹	۰/۶۶	۰/۶۲	۰/۶۳	پوند بریتانیا
۱۰/۰	۹/۵	۱/۲۰	۱/۰۹	۱/۰۰	یک‌صدین ژاپن
۴/۸	۰/۹	۰/۹۷	۰/۹۳	۰/۹۲	فرانک سوئیس

www.Bankofengland.co.uk

۱۴-۲- قیمت طلا در بازارهای بین‌المللی

قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی در ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۴، تحت تاثیر افزایش شاخص دلار در سطح بین‌المللی روند کاهشی طی کرد. با این حال، تضعیف یوان چین و افزایش نااطمینانی‌ها نسبت به رشد اقتصادی کشورهای چین و ژاپن تقاضا برای فلزات گرانبها را به عنوان یک دارایی امن افزایش داد و روند کاهشی قیمت جهانی طلا در ماه‌های پایانی سال ۱۳۹۴ معکوس گردید. در نهایت، در سال ۱۳۹۴ قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی نسبت به سال قبل از آن ۸/۱ درصد کاهش پیدا کرد.

۱- انحراف معیار تقسیم بر میانگین

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

یافت و متوسط نرخ برابری فرانک سوئیس در مقابل ریال ۰/۱ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۹۴، ضریب تغییرات متوسط نرخ برابری دلار آمریکا، یورو و فرانک سوئیس در مقابل ریال نسبت به سال قبل از آن در بازار غیر رسمی کاهش پیدا کرد و ضریب تغییرات متوسط نرخ برابری پوند بریتانیا و یکصد ین ژاپن افزایش یافت. در این بازار بیشترین ضریب تغییرات مربوط به یکصد ین ژاپن بود و فرانک سوئیس از کمترین نوسان برخوردار بود.

هزینه مبادلات ارزی به دنبال اجرایی شدن آن، منجر به معکوس شدن روند صعودی متوسط نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال در بازار غیر رسمی شد.

در سال مورد بررسی، هر دلار آمریکا در بازار غیر رسمی با ۵/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۳، با نرخ متوسط ۳۴۵۰۱ ریال معامله شد. در همین بازار، در سال ۱۳۹۴ متوسط نرخ برابری پوند بریتانیا، یکصد ین ژاپن و یورو در مقابل ریال به ترتیب ۱/۸، ۴/۶ و ۹/۰ درصد نسبت به سال قبل از آن کاهش

جدول ۱۴-۴- نرخ ارزهای عمده در بازار رسمی ارز (بین بانکی)

(ریال - درصد)

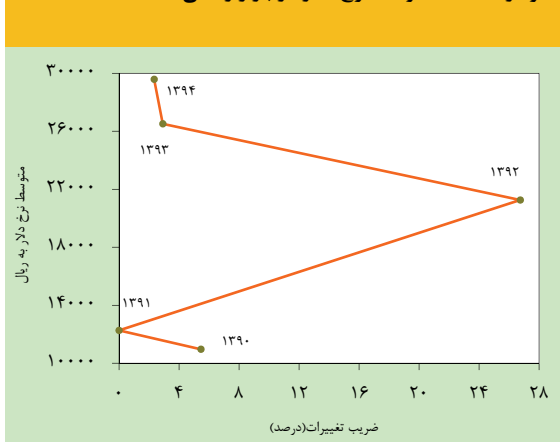
	۱۳۹۴		۱۳۹۳		۱۳۹۲		
	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	
دلار آمریکا	۱۱/۶	۲۹۵۸۰	۲/۹۲	۲۶۵۰۹	۲۶/۷۵	۲۱۲۵۳	
یورو	-۳/۵	۳۲۶۱۹	۴/۶۳	۳۳۸۱۳	۲۷/۸۹	۲۸۵۵۲	
پوند بریتانیا	۴/۲	۴۴۶۵۵	۲/۱۱	۴۲۸۵۸	۲۸/۳۳	۳۳۸۸۵	
یکصد ین ژاپن	۱/۲	۲۴۵۹۵	۴/۴۸	۲۴۳۱۴	۲۶/۱۴	۲۱۲۱۳	
فرانک سوئیس	۶/۴	۳۰۴۲۴	۲/۹۵	۲۸۵۹۱	۲۷/۹۳	۲۳۲۲۵	

جدول ۱۴-۵- نرخ ارزهای عمده در بازار غیر رسمی

(ریال - درصد)

	۱۳۹۴		۱۳۹۳		۱۳۹۲		
	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	
دلار آمریکا	۵/۲	۳۴۵۰۱	۴/۱۲	۳۲۸۰۱	۷/۳۷	۳۱۸۳۹	
یورو	-۹/۰	۳۸۲۱۵	۴/۹۳	۴۱۹۸۰	۵/۷۲	۴۲۶۳۷	
پوند بریتانیا	-۱/۸	۵۲۰۴۲	۲/۶۵	۵۲۹۸۶	۴/۹۳	۵۰۳۸۰	
یکصد ین ژاپن	-۴/۶	۲۸۷۸۰	۴/۱۲	۳۰۱۶۳	۸/۳۱	۳۱۹۴۵	
فرانک سوئیس	۰/۱	۳۵۵۰۶	۴/۱۳	۳۵۴۸۴	۵/۴۲	۳۴۶۶۶	

نمودار ۱۴-۱- تحولات نرخ دلار در بازار رسمی

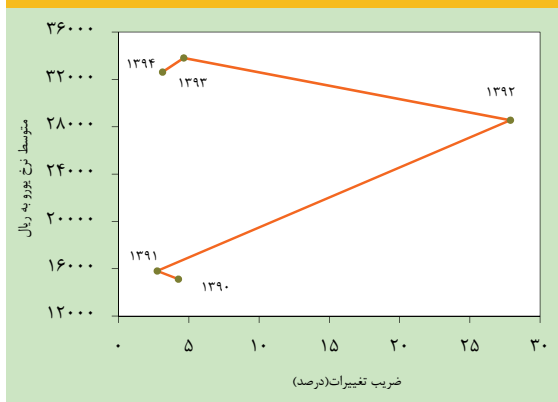
در این سال شکاف نسبی^(۱) متوسط نرخ دلار و یورو در دو بازار بین بانکی و غیر رسمی به ترتیب ۷/۱ و ۷/۰ واحد درصد نسبت به سال قبل از آن کاهش یافت. ثبات نسبی ایجاد شده در نرخهای برابری دلار و یورو در بازار غیر رسمی بر اثر انتظارات خوشبینانه نسبت به روند اجرایی شدن برجام و اقدام بانک مرکزی در جهت افزایش نرخ ارزهای مذکور در بازار بین بانکی از دلایل عمده کاهش این شکاف بوده است.

۱- نسبت تفاضل متوسط نرخ دلار و یورو در دو بازار به متوسط نرخ این اسعار در بازار رسمی

۱۴-۳-۲- معاملات بازار بین بانکی ارز

در سال ۱۳۹۴، معادل ۲۲۰۲۳ میلیون دلار ارز شامل یورو، یوان چین، وون کره جنوبی، روپیه هند و سایر ارزها در بازار بین بانکی معامله شد که نسبت به سال قبل ۳۵/۴ درصد کاهش داشت. در این سال یورو بیشترین سهم از مبادلات بازار بین بانکی را به خود اختصاص داد. سهم این ارز با ۱۲/۴ واحد درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۳ به ۲۷/۲ درصد رسید. در سال مورد بررسی، سهم یوان چین از کل مبادلات بازار بین بانکی ۲۰/۲ درصد بود که نسبت به سال قبل از آن ۲/۲ واحد درصد افزایش نشان می دهد. وون کره جنوبی و روپیه هند نیز به ترتیب سهم ۱۳/۹ و ۸/۱ درصدی از معاملات بازار بین بانکی را به خود اختصاص دادند. در این سال سهم سایر ارزها نیز با ۹/۶ واحد درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۳۰/۶ درصد رسید.

نمودار ۱۴-۲- تحولات نرخ یورو در بازار رسمی

جدول ۱۴-۶- شکاف نسبی نرخ دلار و یورو در بازار غیر رسمی از رسمی (درصد)

تغییرات (واحد درصد)	سال		
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲
دلار آمریکا	۱۶/۶	۲۳/۷	۴۹/۸
یورو	۱۷/۲	۲۴/۲	۴۹/۳

جدول ۱۴-۷- مبادلات بازار بین بانکی به تفکیک ارز

(میلیون دلار)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
یورو	۲۷/۲	۳۹/۶	-۵۵/۷	۲۳/۲	۵۹۸۷	۱۳۵۱۵	۱۰۹۶۶
یوان چین	۲۰/۲	۱۸/۱	-۲۷/۷	۳۰۵/۵	۴۴۵۸	۶۱۶۴	۱۵۲۰
وون کره جنوبی	۱۳/۹	۱۱/۰	-۱۸/۴	۱۰۲/۹	۳۰۵۷	۳۷۴۸	۱۸۴۸
روپیه هند	۸/۱	۱۰/۳	-۴۹/۳	۳/۵	۱۷۸۶	۳۵۲۳	۳۴۰۳
سایر	۳۰/۶	۲۱/۰	-۶/۰	۲۹۷/۷	۶۷۳۵	۷۱۶۷	۱۸۰۲
جمع	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۳۵/۴	۷۴/۶	۲۲۰۲۳	۳۴۱۱۷	۱۹۵۳۹

۱۴-۴- قیمت سکه های طلا در بازار داخلی

مقایسه با سال ۱۳۹۳ به خود اختصاص دادند. در سال مورد بررسی، هر قطعه سکه تمام بهار آزادی به طور متوسط ۹۳۱۱ هزار ریال و هر قطعه سکه تمام طرح جدید ۹۳۳۱ هزار ریال معامله شد که هر دو رقم در مقایسه با سال قبل از آن ۳/۳ درصد کاهش نشان می دهند.

در سال ۱۳۹۴، میانگین قیمت انواع قطعات سکه طلا نسبت به سال قبل از آن کاهش پیدا کرد که دلیل عمده آن کاهش قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی در کنار ثبات نسبی نرخ دلار در بازار آزاد بود. در این سال نیم سکه بهار آزادی کمترین و ربع سکه بهار آزادی بیشترین کاهش قیمت را در

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۴

(هزار ریال) جدول ۱۴-۸ - قیمت قطعات مختلف سکه بهار آزادی

درصد تغییر		میانگین سال			
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
-۴/۸	-۱۸/۸	۲۶۱۷	۲۷۴۹	۳۳۸۶	ربع سکه
-۲/۴	-۱۱/۱	۴۷۸۳	۴۸۹۹	۵۵۰۹	نیم سکه
-۳/۳	-۸/۰	۹۳۱۱	۹۶۳۰	۱۰۴۶۳	سکه تمام بهار آزادی
-۳/۳	-۹/۰	۹۳۳۱	۹۶۵۲	۱۰۶۰۴	سکه تمام طرح جدید

نمودار ۱۴-۳ - قیمت سکه تمام طرح جدید (هزار ریال)

